

**DET KONGELIGE
MILJØVERNDEPARTEMENT**

Bygdefolk for Rovdyr
Vikabakken 4
2420 TRYSIL

Deres ref

Vår ref
12/5727

Dato
24.01.2013

Avgjørelse av klage på vedtak om kvotejakt på gaupe i region 5 i 2013

Miljøverndepartementet viser til klage datert 7. desember 2012 fra Bygdefolk for rovdyr. Det klages på Direktoratet for naturforvaltning sitt vedtak av 29. november 2012 om kvote for jakt på gaupe i 2013 i forvaltningsregion 5 (Hedmark).

Klagen er behandlet etter lov 29. mai 1981 nr. 38 om viltet (viltloven) § 9, lov 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven) § 16, jf. § 77 og lovkapittel II Alminnelige bestemmelser om bærekraftig bruk, og forskrift 18. mars 2005 nr. 242 om forvaltning av rovvilt (rovviltforskriften) §§ 1, 3, 4 og 13.

Miljøverndepartementet opprettholder med dette Direktoratet for naturforvaltning sitt vedtak om en kvote for jakt på gaupe i forvaltningsregion 5 (Hedmark) i 2013 på 5 dyr, hvorav maksimalt 3 hunddyr over ett år. Klagen fra Bygdefolk for rovdyr tas dermed ikke til følge.

Saksgang

Direktoratet for naturforvaltning vedtok 29. november 2012 en kvote for jakt på gaupe i forvaltningsregion 5 (Hedmark) på 5 gauper hvorav maksimalt 3 hunddyr over ett år. Vedtaket ble fattet etter anmodning fra rovviltnemnda i regionen. Vedtaket ble påklaget av Bygdefolk for rovdyr den 7. desember 2012. Klagen ble fremmet innenfor den alminnelige klagefristen etter forvaltningsloven § 29 første ledd. Direktoratet fant ikke grunnlag for å ta klagen til følge, og oversendte derfor saken til Miljøverndepartementet 2. januar 2013 for endelig avgjørelse.

Klagers anførsler

Bygdefolk for rovdyr viser til at bestanden av gaupe nasjonalt har gått fra 90 familiegrupper for fire år siden, til 65 - 69 familiegrupper før jakt i 2012, og mener dette er bekymringsfullt. Det vises videre til at det de siste tre årene er registrert 9, 11 og 6,5 ynglinger i regionen, og at nedgangen tilsier at det ikke bør jaktes, særlig da bestanden ligger under bestandsmålet i regionen.

Klager viser til vilkåret om at tillatelse til felling bare kan gis dersom fellingen ikke er til skade for bestandens overlevelse, og viser til at bestandsmålet i region 5 ikke er oppnådd. Klager viser til at antall skader på husdyr forårsaket av gaupe har gått ned og at det ikke er registrert tap av tamrein forårsaket av gaupe i 2012, og mener dette ikke tilsier at det skal jaktes på gaupe i regionen. Klager viser også til den sårbare situasjonen for gaupe i regionen, og ber om at vedtaket endres slik at det ikke åpnes for kvotejakt på gaupe i 2013, slik det har vært vanlig å gjøre når antall familiegrupper har vært under bestandsmålet for regionen.

Avslutningsvis påpeker klager at Miljøverndepartementet har ansvaret for å se gaupebestanden samlet over hele landet. Klager viser til at nedgang, uansett hvor den finner sted, vil redusere bestanden nasjonalt. Klager mener føre-var prinsippet i naturmangfoldloven § 9 kommer til anvendelse selv om det nasjonale bestandsmålet er nådd.

Direktoratet for naturforvaltning sin vurdering

Direktoratets merknader til klagen er som følger:

”Direktoratet vil innledningsvis vise til rovviltforskriftens § 1 og de politiske og forvaltningsmessige rammevilkår. Dette gir føringer for forvaltningen av gaupe i region 5:

Formålet med denne forskrift er å sikre en bærekraftig forvaltning av gaupe, jerv, bjørn, ulv og kongeørn. Innenfor en slik ramme skal forvaltningen også ivareta hensyn til næringsutøvelse og andre samfunnsinteresser. Forvaltningen skal være differensiert slik at hensynet til ulike interesser vektlegges forskjellig i ulike områder og for de ulike rovviltarter. Forskriften skal sikre en forvaltning som vektlegger forutsigbarhet og lokal medvirkning.

Det nasjonale bestandsmålet for gaupe er etter behandlingen av St.meld. nr. 15 (2003-2004) fastsatt til 65 årlige ynglinger, jf. Innst. S. nr. 174 (2003-2004) og rovviltforskriften § 3. Det nasjonale bestandsmålet er videre fordelt på syv av de åtte forvaltningsregionene for rovvilt, jf. rovviltforskriften § 4. I region 5 er det fastsatt et bestandsmål på 10 årlige ynglinger av gaupe. Tall fra Rovdata viser at gaupebestanden på landsbasis i dag er over det nasjonale målet som er fastsatt i Innst. S. nr. 174 (2003-2004). I den siste treårsperioden er det registrert henholdsvis 9, 11 og 6,5 ynglinger av gaupe i regionen. Gjennomsnittet er på 8,8 ynglinger, og bestandsmålet på 10 årlige

ynglinger er følgelig ikke nådd. Direktoratet konstaterer for øvrig at regionen har ligger på og svært nært bestandsmålet siden 2006.

Med bakgrunn i Rovviltnemndas vurderinger og anmodning til direktoratet om kvotejakt på gaupe i regionen i 2013, fattet direktoratet den 29. november 2012 vedtak om kvote på totalt fem gauper fordelt på i alt 7 jaktregioner i fylket. Ut ifra i en helhetsvurdering av bestanden av gaupe i regionen tidligere år anså direktoratet det som forsvarlig og riktig å fatte vedtaket, til tross for regionens mål om antall ynglinger ligger under det regionale bestandsmålet. Tall fra det nasjonale overvåkingsprogrammet for rovvilt viser en minimum bestand på ca 39 gauper i regionen. Et uttak på fem gauper i regionen ligger under det årlige vekstpotensialet for gaupe og under anbefalt uttak for å opprettholde en stabil bestand, jf. nasjonale og regionale prognoser for antall familiegrupper av gaupe (NINA rapport 859). Ut ifra bestandssituasjonen for gaupe i regionen og landet, målene med den geografiske differensieringen innenfor regionen, rovviltforliket i 2011, samt kommentarene til rovviltforskriftens § 11 om kvote for jakt på gaupe og fastsettelse av hunndyrkvote, anser ikke direktoratet en jakt på gaupe i tråd med vedtaket å være til skade for gaupebestandens overlevelse.”

Direktoratet fant ikke grunnlag for å ta klagen fra Bygdefolk for rovdyr til følge, og oversendte saken til Miljøverndepartementet for endelig avgjørelse i brev av 2. januar 2013.

Miljøverndepartementets vurdering

Klagen er behandlet etter viltloven § 9, naturmangfoldloven § 16, jf. § 77, og rovviltforskriften §§ 1, 3, 4 og 13. Videre har departementet, i henhold til naturmangfoldloven § 7, lagt prinsippene i loven §§ 8 - 10 og 12 til grunn som retningslinjer. Også forvaltningsmålet for arter i § 5 er trukket inn i skjønnsvurderingen. Det samme gjelder § 14 om vektlegging av andre viktige samfunnsinteresser. Prinsippet i § 11 slår fast at tiltakshaveren skal dekke kostnadene ved å hindre eller begrense skade på naturmangfoldet som tiltaket volder, dersom dette ikke er urimelig ut fra tiltakets og skadens karakter. Vedtaket gjelder jakt på gaupe, og departementet anser at § 11 ikke er relevant i denne saken.

Ved behandlingen av St.meld. nr. 15 (2003-2004) *Rovvilt i norsk natur* fastsatte Stortinget det nasjonale bestandsmålet for gaupe til 65 årlige ynglinger, jf. Innst. S. nr. 174 (2003-2004). Gjennom ny stortingsbehandling av rovviltpolitikken våren 2011 ble bestandsmålet for gaupe på 65 årlige ynglinger på landsbasis videreført, jf. Representantforslag 163 S (2010-2011). Videre fremgår det at rovviltforvaltningen skal skje på en slik måte at bestanden over tid ligger så nær bestandsmålet som mulig. Det nasjonale bestandsmålet er nærmere fordelt på sju av de åtte forvaltningsregionene, jf. rovviltforskriften § 4. I forvaltningsregion 5 er det fastsatt et bestandsmål på 10 årlige ynglinger av gaupe, jf. rovviltforskriften § 4 bokstav e).

Naturmangfoldloven, viltloven og rovviltforskriften danner den juridiske rammen for departementets vedtak i klagesaken. Naturmangfoldloven § 16 tredje ledd slår fast at høsting kan bare tillates når best tilgjengelig dokumentasjon tilsier at arten produserer et høstingsverdig overskudd. Videre følger det av fjerde ledd at ved avgjørelsen om å tillate høsting og om fremgangsmåten ved høsting, skal det legges vekt på artens funksjon i økosystemet og den virkningen høstingen kan ha på det biologiske mangfold for øvrig. Det skal også legges vekt på artens betydning for næring eller rekreasjon, høstingstradisjon i vedkommende område og på skade som arten gjør.

Naturmangfoldloven § 5 slår bl.a. fast at målet er at artene og deres genetiske mangfold ivaretas på lang sikt og at artene forekommer i levedyktige bestander i sine naturlige utbredelsesområder. På rovviltfeltet må forvaltningsmålet ses i sammenheng med de vedtatte bestandsmålene, og skal forstås slik at det ikke er til hinder for en geografisk differensiert rovviltforvaltning, jf. Ot.prp. nr. 52 (2008-2009). Naturmangfoldloven § 5 og prinsippet om en geografisk differensiert rovviltforvaltning er konkretisert i rovviltforskriften §§ 3 og 4 og den regionale forvaltningsplanen for rovvilt i region 5.

Det er rovviltnemnda i hver enkelt forvaltningsregion som har hovedansvaret for forvaltningen av rovviltet, og rovviltnemnda skal gjennomføre vedtatt nasjonal rovviltpolitikk innenfor sin forvaltningsregion, jf. rovviltforskriften §§ 4 og 5. Når det fastsatte bestandsmålet for en art er nådd, har rovviltnemnda myndighet til å fatte vedtak om kvoter for jakt, jf. §§ 7 og 11. Når det fastsatte bestandsmålet for en art ikke er nådd, har Direktoratet for naturforvaltning myndighet til å fatte vedtak om kvoter for jakt, jf. rovviltforskriften § 13. Tall fra Rovdata (NINA rapport 859 – Antall familiegrupper, bestandsestimat og bestandsutvikling for gaupe i Norge i 2012) viser at det i den siste treårsperioden er registrert henholdsvis 9, 11 og 6,5 ynglinger av gaupe i region 5. Dette gir et gjennomsnitt på 8,8, og regionen ligger dermed under det nasjonalt fastsatte bestandsmålet på 10 årlige ynglinger av gaupe i regionen. Myndigheten til å fatte vedtak om kvoter for jakt av gaupe i region 5 i 2013 ligger dermed hos Direktoratet for naturforvaltning.

Rovviltforskriftens formål, jf. § 1, er å sikre en bærekraftig forvaltning av gaupe, jerv, bjørn, ulv og kongeørn. Innenfor denne rammen skal forvaltningen også ivareta hensyn til næringsutøvelse og andre samfunnsinteresser. Videre skal forvaltningen være differensiert slik at hensynet til ulike interesser vektlegges forskjellig i ulike områder.

Det følger av naturmangfoldloven § 8 første ledd at offentlige beslutninger som berører naturmangfoldet så langt det er rimelig skal bygge på vitenskapelig kunnskap om bl.a. arters bestandssituasjon samt effekten av påvirkninger. Etter rovviltforskriften § 13 kan Direktoratet for naturforvaltning fatte vedtak om kvotejakt på gaupe av eget tiltak eller etter søknad også der bestanden ligger under det fastsatte bestandsmålet for en region eller for landet. Det er et vilkår at slik jakt ikke er skadelig for bestandens overlevelse. Dessuten er det et vilkår at det ikke finnes annen tilfredsstillende løsning ut fra prinsippet om en geografisk differensiert forvaltning, jf. rovviltforskriften § 13 første

ledd. Departementet viser til at direktoratet ved kvotefastsettelse har vurdert bestandssituasjonen og bestandens forventede utvikling. I tillegg til data fra Nasjonalt overvåkingsprogram for rovvilt er det i kvotefastsettelsen lagt til grunn tidligere erfaringer med kvotejakt og avgang av gaupe i regionen. Departementet anser at kravet til kunnskapsgrunnlag i naturmangfoldloven § 8 er oppfylt.

Det foreligger betydelig kunnskap om den samlede belastningen gaupa utsettes for, jf. naturmangfoldloven § 10. Mattilgang og areal for gaupa i regionen er god. Utover enkelte påkjørsler, skjer avgangen av gaupe i regionen i hovedsak gjennom av kvotejakt. Det betyr at rovviltforvaltningen i stor grad har oversikt over den samlede belastningen på gaupe i regionen. Vinteren 2012 ble det skutt 8 gauper i regionen under kvotejakta. Videre er en gaupe registrert med ukjent dødsårsak i desember 2012.

Føre-var-prinsippet i § 9 kommer i hovedsak til anvendelse der man ikke har tilstrekkelig kunnskap. § 9 slår fast at når det treffes en beslutning uten at det foreligger tilstrekkelig kunnskap om hvilke virkninger den kan ha for naturmiljøet, skal det tas sikte på å unngå mulig vesentlig skade på naturmangfoldet som tiltaket volder. For gaupe foreligger det som tidligere nevnt betydelig kunnskap om bestandssituasjonen, effekten av påvirkninger og den samlede belastningen arten utsettes for. Som direktoratet påpeker i sitt vedtak av 29. november 2012 er det heftet usikkerhet ved de regionale prognosene for bestanden, men departementet mener at kunnskapen likevel er tilstrekkelig. Etter departementets vurdering skal ikke føre-var-prinsippet tillegges stor vekt i denne saken.

Klager anfører at nedgangen i bestanden tilsier at det ikke bør jaktes, særlig da bestanden ligger under bestandsmålet i regionen. Klager ber om at vedtaket endres slik at det ikke åpnes for kvotejakt på gaupe i 2013. Direktoratet viser til at gaupebestanden i region 5, i perioden 2006 til 2011, har vært stabil rundt det regionale målet på 10 familiegrupper. Videre vises det til at det før jakt i 2012 ble registrert 6,5 familiegrupper i regionen og at dette var uventet i forhold til forventet bestandsstørrelse, jf. NINA rapport 859 Antall familiegrupper, bestandsestimat og bestandsutvikling for gaupe i Norge i 2012. NINA rapport 859 viser også til prognoser for antall familiegrupper i Norge og rovviltregionene i 2013. For region 5 viser prognosen 8 familiegrupper før jakt 2013, og sannsynligheten for at regionen havner under bestandsmålet er 83 %. Modellen viser videre at en kan høste 1,27 gauper per registrerte familiegruppe for å holde en stabilisert bestand. I sitt vedtak har direktoratet tatt i betraktning rovviltnemndas anbefaling om en kvote på 5 dyr i 2013, hvorav 3 voksne hunndyr. Direktoratet har vurdert det slik i sitt vedtak at en kvote på 5 dyr i 2013 er et lavere uttak enn den naturlige tilveksten i bestanden, og at den slik sett ikke vil være til hinder for en vekst mot det nasjonale bestandsmålet på 10 ynglinger. Direktoratet viser likevel til at det er usikkerhet heftet ved de regionale prognosene, fordi det er små tall en opererer med. For å unngå at familiegrupper felles, har direktoratet i sitt vedtak unntatt felling av familiegrupper av gauper som opptrer sammen.

Direktoratet har i sitt vedtak redegjort for skade- og konfliktsituasjonen med beitenæring i regionen, og det er blant annet vist til en nedgang i antall kadaverfunn i regionen i 2012. Når det gjelder differensiering og fordeling av kvoten i ulike områder, viser departementet til at vedtaket er i tråd med forvaltningsplanen for regionen. Jaktområdene er inndelt med forsinket jaktstart for en del områder med sikte på et målrettet skadereduserende uttak. Departementet anser vedtaket for å være i tråd med rovviltforskriften §§ 1 og 13. Departementet anser videre at den geografiske differensieringen som er foretatt også ivaretar de hensynene som er nedfelt i naturmangfoldloven § 12 som sier at for å unngå eller begrense skader på naturmangfoldet, skal det tas utgangspunkt i slik lokalisering som, ut fra en samlet vurdering av tidligere, nåværende og fremtidig bruk av mangfoldet og økonomiske forhold, gir de beste samfunnsmessige resultater. Også naturmangfoldloven § 14 har vært trukket inn i vurderingen. Det følger av § 14 første ledd at tiltak etter loven skal avveies mot andre viktige samfunnsinteresser. Annet ledd slår fast at ved vedtak i medhold av loven som berører samiske interesser direkte, skal det innenfor rammen som gjelder for den enkelte bestemmelse legges tilbørlig vekt på hensynet til naturgrunnlaget for samisk kultur. Vedtaket gjelder kvotejakt på gaupe i region 5, der det foregår reindrif. Departementet anser at vedtaket berører samiske interesser direkte. Direktoratets vedtak er fattet på bakgrunn av bl.a. potensialet for rovviltskader på husdyr og tamrein, og det ivaretar slik sett samiske og andre samfunnsinteresser.

Departementet finner at vedtaket tilfredsstillende vilkåret i naturmangfoldloven § 16 tredje ledd om at høsting bare kan tillates når best tilgjengelig dokumentasjon tilsier at arten produserer et høstingsverdig overskudd. Det vises i denne sammenheng bl.a. til redegjørelsen ovenfor fra Direktoratet for naturforvaltning. Departementet finner også at vedtaket er forsvarlig, sett i lys av artens funksjon i økosystemet, den virkningen høstingen kan ha på det biologiske mangfold for øvrig, artens betydning for næring eller rekreasjon, høstingstradisjonen i vedkommende område og den skade som arten gjør. Videre er vedtaket etter departementets vurdering i overensstemmelse med rovviltnemndas forvaltningsplan for rovvilt og prinsippet om geografisk differensiert forvaltning.

Departementet kan etter en helhetsvurdering ikke se at det på bakgrunn av klagen er fremkommet opplysninger som tilsier en endring av direktoratets vedtak om kvote for jakt på gaupe i forvaltningsregion 5 i 2013.

Konklusjon

Miljøverndepartementet opprettholder vedtaket til Direktoratet for naturforvaltning om en kvote for jakt på gaupe i region 5 (Hedmark) på inntil 5 dyr, hvorav maksimalt 3 hunddyr over ett år. Vedtaket ivaretar de ulike hensynene i saken og er i

overensstemmelse med bestemmelsene i naturmangfoldloven § 16, jf. § 77, og rovviltforskriften §§ 1, 3, 4 og 13.

Med hilsen

Solveig Paulsen
Solveig Paulsen (e.f.)
fung. avdelingsdirektør

Gro Kvelprud Moen
Gro Kvelprud Moen
rådgiver

Kopi til:

Direktoratet for naturforvaltning	Postboks 5672 Sluppen	7485	TRONDHEIM
Rovviltnemnda i Region 5, Hedmark	Postboks 4034	2306	HAMAR
Fylkesmannen i Hedmark	Postboks 4034, Statens Hus	2306	HAMAR

